

Orijinal Kaynak: Thiel, Thomas. (2015, Oktober 10). “Migranten an den Universitäten: Willkommen auf Akademisch”, *Frankfurter Allgemeine Zeitung Magazin*.

Atıf Şekli: Thiel, Thomas. (2015, Kasım 03). “Üniversitelere Göç: Akademiye Hoş Geldiniz”, Çev. Selim Can Göncü, *Sosyal Bilimler*. sosyalbilimler.org/universitelere-goc-akademiye-hosgeldiniz

Üniversitelere Göç: Akademiye Hoş Geldiniz

Thomas Thiel

Türkçesi: Selim Can Göncü

Yükseköğretim kurumlarının göçmenler için iyi bir şekilde hazırlanıldığı düşünülmektedir. Göçmenlere verilen destek büyük fakat kendiliğinden gelişmektedir. Onların üniversitelere uyum sağlaması kültürel çeşitliliğe uygun düştüğü ifade edilmektedir. Peki, gerçekten onlara gereken destek veriliyor mu?

“Kültürel Konukseverlik” kelimesi Alman üniversitelerinin literatüründe pek yer alan bir tabir değildi. Uzun yıllardır gözlerden ıraktı. Globalleşme ile bu kavram bilimsel programlara ve çalışmalara eklendi. Yetkililer, ortaya çıkan çeşitliliği yönetmede ehil olmak için, globalleşme ile ilgili yasa tasarısını benimsemekle kalmayıp, “Willkommenszentren” adı verilen “Hoşgeldiniz Merkezleri” açıldı ki, bunlarla umulan global faaliyetlerin sadece belli alanlar ve yükseköğretim kurumlarıyla kalmayıp tüm üniversitelerde yaygınlaşmasıydı.

Çeşitlilik kavramı —son zamanlarda— bir ivme kazandı. Mainz Üniversitesi’nin ana sayfasında, “Üniversite = Çeşitlilik” ibaresinin yer alması buna güzel bir örnek.

Konuyla alakalı birçok temel kavram mevcut. Bunlardan “Kapsamlı Uluslararası İşbirliği” kavramı ki, bir çok yükseköğretim kurumunun kendi geleneksel liberal ve kozmopolit ortamının yanında bunu başarıyla sunmasından mütevellit, Federal Eğitim Bakanlığı’nın uyum modeli olan, akademinin göçmen akımına verdiği bu hızlı reaksiyoner çabalar övülmelidir. Kulisler ardında, global genişlemenin seçici bir işbirliğine ve mükemmeliğe yönelik olduğu belirtiliyor. Bu bağlamda mülteci sorunu, bir ikincil emare olarak, ekonomik beklentilere insancıl itkilerin karıştırılması olarak karşımıza çıkmaktadır.

New York Üniversitesi’nde Alman Dili ve Edebiyatı profesörü olan Ulrich Baer’in de aralarında bulunduğu Tarihçiler Derneği, yaz aylarında kurduğu platformda Avrupa’nın mevcut kaynakları ile global eğitim manzarasını kavramaya yönelik coşkulu bir kampanya düzenledi. Etik sorumluluk da gözetilerek, globalleşmenin ve mülteci akımının hızlıca bir kazanca dönüştürülüp dönüştürülmeyeceği sorgulandı.

Almanya’da ise bağlayıcı yasalar olmadan dahi finansal koşullar gündeme geliyor. Müzakereler, ne kadar mültecinin başvurusunun onaylanacağı gibi bir takım belirsizlikler ile devam ediyor. Kış dönemi, yüksekokullara artan bir dalga ile yüzleri, ilerleyen yıllarda ise bu sayının binleri bulabileceğini söylüyor.

Kendiliğinden Destekler

Alman Yüksekokul Sistemi gördüğü rağbet oranında finansal açıdan şekilleniyor. Bu açıdan bilim konseyi, kısıtlı imkânı olanlara yıllık 4 Milyar Euro hibe etti. Ancak çok belirgin bir yanlış durum var ki, genç bilim insanlarından temel ihtiyacın çeyreği ya da yarısı kadarıyla sözleşme yapılarak, onları az bir kadro için eleme yarışı içine sokmak durumunda kalınması. Dikkatle incelendiğinde, 30-50 bin kadar olduğu düşünülen mültecilere yapılacak harcamalar azımsanmayacak bir eğitim masrafı oluşturabilir ancak bu aşılacak düzeydedir.

Şu ana kadarki angajman, kendi iradelerini ve kaynaklarını harekete geçiren halkın yardımları ile aşıldı. Ücretsiz dil kursları, spor salonları, tanıtım çalışmaları ve üniversite öğrencilerinin girişimleri gibi bir çok faaliyetin gerçekleşmesi ve koordine edilmesi spontane şekilde verilen destekler ile mümkün oldu.

Federal Bakanlık, dil seviyesi —eğitim almak için şart koşuyor— yetersiz derecede olan mülteciler için öğrenim kredisi bekleme süresini azalttı. Üniversitelerde ise teknik test ve görüşmelerde belli bir kalite üzerinde olanlara hak tanınıyor —bazı yüksek okullar UsUs¹ değerlendirmesi yapıyor— ancak yakın zamanda kapasite sınırına ulaşılabilir.

Birçok yüksekokul kış döneminde yanlış evrak gönderilmesi ve öğrenim ücretinin ödenmesi gibi konularda daha hoşgörülü yaklaşmak istiyor. Uzun vadede ise hazırlık derslerinin seviyelerini azaltılacağı düşünülüyor. Daha gelişmiş bir proje olarak, Berlin Kiron Mülteci Üniversitesi ise bir reform gerçekleştirerek, dil kursu ve belgesi olmadan ivedi bir şekilde mülteciler için eğitimlere başlama imkânı sunuyor. Eğitimin ilk iki yılı devlet onaylı, “Moocs” eğitim kursları tarafından verilmektedir. Başarılı olunması durumunda, ilerleyen dönemlerdeki eğitimler için yapılan bu sınavlar işbirliği içerisinde olunan diğer yüksekokullarda da geçerli sayılıyor, böylece rekabet korunmuş olunuyor.

Son olarak, yüksekokul rektörleri konferansında, baraka evlerde ve spor salonlarında konaklayan mültecilerin zorunlu eğitim atmosferine girmesi konusunda uyarılarda bulunuldu, “Moocs” eğitimlerinde başarısız olanların çoğunluğunun da bu kesimden geldiğini eklenildi.

¹ Kısaltılmamış hâli; “Untersuchung zu Studienverläufen und Studienerfolg” olan, Almanya’da bazı yüksekokullarda akademik başarıyı denetleyen sınavlara ya da çalışmalara verilen isim. — çn

Almanya'nın Aydınlanmış Görüntüsü

En büyük mülteci ülkesi olarak Suriye'den başvuran potansiyel aday sayısına bakıldığında şaşkınlık yaratabilir. İç savaş ve çatışma ortamından önce nüfusun %60'ı lise diplomasına ve bunların yaklaşık %25'i üniversite diplomasına sahip iken, nüfusun sadece %3'ü ise eğitimsizdi. İç savaş ve çatışmaların getirdiği tahribat doğal olarak Suriye eğitim sistemini kötü bir hâle getirdi. Binaları savaşın ortasında olan Suriye üniversitelerinde, eğitim pek gerçekleşemedi. Bundan dolayı, tahsilli insanların göç etmesi konusunda diğer batılı ülkelerle ağırlık kuvvetlendi, özellikle de Almanya ile öğrenci göçü konusunda çok yakın olundu.

Alman Dışişleri Bakanlığı 2014 yılında, "Leadership for Syria" adlı programı burs ile finanse ederek, bir neslin kaybolmasını engellemek için girişimde bulundu. Alman Akademik Değişim Servisi ise işinde yetenekli olan; bilim insanlarını, enformatikçileri ve arkeologları belli performans prensiplerine ve politik konumlarına göre topladı. Programın amacı, belli bir entelektüel seçkinlik oluşturarak kurtarılmış Suriye'de yeniden bir inşa sürecinin sorumluluğunu üstlenmek ve bugünden uzak gelecek düşüncesinin görüntüsünü yakalamak.

Yaklaşık 200 bursiyer vizeleri ayarlanarak Almanya'ya geldi ve Marburger Dil Okulları'nda eğitimlerine başladı. Bursiyerlerin birçoğu, kendi üniversitelerinde (Suriye'de) öğretim dili olan İngilizce'yi akıcı bir şekilde konuşabiliyor, yapılan mülakatlar model alındığında, uyumlu olmaya hazır ve öğrenme istekleri görülüyordu.

Eğitimin Küreselleşen Pazardaki Yeri

Suriyeliler, Eritreli ve Afganlar gibi kötü koşullardan Alman yüksekokullarına gelenleri teşkil etmeyen bir örnek. "Sadece piyasada oluşan boşlukları doldurmaya ve bunları yalnızca eğitimin ve bilimin renkli ve çok olmasına değil aynı zamanda bireysel karaktere yönelik yeteneklerin izlenimlerini çeşitliliğin formlarında görmek ve karmaşıklıkta sistemli bir azalmaya gitmek." Araştırma düzeyinde bakıldığında, küresel gelişmeye uygun modeller ile uyumlu bir çeşitlilik yaratmak amaçlanmıştır.

Önemli bir kavramı vurgulamak gerekir, hangi program, proje ya da çalışma ağı olursa olsun, ödenek akışı yüzünden katılım istenilen seviyede olamayabiliyor. Ancak, hâlihazırda Alman yüksekokulları mevcut imkânlarını, dil bilimlerinde ve sosyal bilimlerde kültürlerarası alanlara dağıtarak kullanıyorlar. Bu durum, yabancı kültürleri gerçekten tanımayanlara; tarih, arkeoloji ve dil bilimi gibi alanlarda eserlerin tinsel yönüyle sistematik olarak meşguliyet ortamını kazandırmada ve kültürel olarak pratik bilgileri vermede etkili oluyor.

Çeşitlilikte Özgünlük

Çeşitliliğin motivasyonundan bahsetmeden geçmeyeceğim. Eğilimlere bakıldığında açıkça görülüyor ki, Avrupa düzeyinde teşvik politikaları artmaktadır. Bu noktada, beşerî ve sosyal bilimler için 2020 yılından sonra tamamlayıcı bir yeni teşvik programı başlatılacağı düşünülmektedir.

Belli bir süredir gerçekleşen reformlarla, yüksekokullarda hakim olan akademik dil daha çok global bir dile dönüştü, uluslararası bir retorik ile de süslendi. Çeşitlilik içinde özgünlük emarelerinin bir globalleşen alan oluşturup oluşturamayacağı pek tespit edilebilir değil. Ancak bunun önemi büyük.

Bugünlerde Suriyeli bursiyerler Marburg Dil Okulu'ndan ayrılıp, Dusiburb, Darmstadt ya da Braunschweig misafir okullarına katıldılar. Yüksekokullarda pratik şansı yüksek, istihdamda etkili fakat sorulmayan bir soru var, hoş geldiniz fakat sürecin nasıl işlediği önemli değil mi?

Kayda Değer Akademik Metinler mottosuyla, 10 Ağustos 2015 tarihinde yayın hayatına başlayan *sosyalbilimler.org*, sosyal bilimler meselelerine yoğunlaşan, gönüllülük odaklı, açık erişim, akademik bir web sitesidir. Hakkında detaylı bilgi almak için sosyalbilimler.org/hakkinda sayfasını, ekibimizde gönüllü olarak görev almak için sosyalbilimler.org/basvuru sayfasını ziyaret edebilirsiniz.

Facebook, Twitter, Instagram ve YouTube'da @sosbilorg kullanıcı adıyla *Sosyal Bilimler*'i takip edebilirsiniz.

sosyalbilimler.org/abonelik sayfasından e-bülten abonesi olarak, her pazar günü, o hafta içinde *sosyalbilimler.org*'da yayımlanan çalışmaların tamamını size gönderilecek bir e-posta ile alabilirsiniz.

sosyalbilimler.org'da yayımlanan metin, video ve podcastlerin paylaşıldığı Telegram grubuna t.me/sosbilorg adresinden katılabilirsiniz.